

79 TUMORSKI OZNAČEVALCI

Nana Fartek

1. Kaj so tumorski označevalci?

So snovi, ki so v povezavi z nekaterimi tumorji v telesnih tekočinah (krvi) prisotne na novo ali v večjih količinah kot običajno.

2. Kakšen je namen določanja tumorskih označevalcev?

Z dokazovanjem teh snovi si pomagamo pri zgodnjem odkrivanju bolezni, potrjevanju diagnoze, izbiri zdravljenja, prognozi. Prav zato je pomembno ob sumu na bolezen zaradi klinične slike ali rentgenoloških najdb poleg biopsije sumljive spremembe pregledati tudi kri, če vsebuje za predvideni tumor značilen označevalec.

3. Kdo opravlja določanje tumorskih označevalcev?

Odvzem venske krvi opravlja medicinski tehnik v laboratoriju za odvzem krvi v ZD ali medicinski tehnik na oddelku v bolnišnici, določanje tumorskih označevalcev pa poteka v bolnišnicah ali specializiranih zasebnih laboratorijih.

4. Kdo vas na preiskavo napoti?

Na preiskavo napoti izbrani zdravnik družinske medicine ali pa pooblaščen zdravnik, ki vas zdravi in kontrolira, ali pa jo odredi lečeči zdravnik v bolnici.

5. Kako preiskava poteka?

Gre za jemanje vzorca krvi iz vene na podlahti, ki ga poznamo v vsakodnevni praksi. Na nadlahti se preveže elastični trak, ki preprečuje odtok venske krvi in s tem povzroči nabrekanje ven podlahti. Mesto vboda se razkuži. Z iglo se nabode veno in na iglo pritrdi epruveto, zrahlja trak. Ko je v epruveti dovolj krvi, se epruveto odstrani, nato pa se odstrani še iglo in mesto vboda pokrije z gazo ter prelepi. Na mesto vboda pritiskamo s prsti približno pol minute, da se krvavitev ustavi in s tem zmanjšamo možnost nastanka modrice.

6. Kakšne neprijetnosti lahko pričakujete?

Neprijetnost tega posega je lahko modrica, ki je posledica razlitja nekaj krvi iz odprtine v žili.

7. Kakšne so nevarnosti preiskave?

Posebne tveganja ni, potrebno je biti pazljiv predvsem pri odvzemu krvi, da ne pride do krvavitve, obstaja pa tudi možnost nastanka hematoma (podkožne krvavitve). Možnost okužbe je prisotna vedno, ko je koža prebodena/poškodovana, vendar je izjemno redka. Če so vene slabo vidne, obstaja možnost, da bo potrebno vbosti večkrat, preden se bo našla prava žila.

8. Kdaj bodo znani izvidi preiskave?

V bolnišnicah so rezultati znani v največ nekaj dneh, saj imajo lastne laboratorije, zdravstveni dom pa pošlje v oddaljeni laboratorij, ki določa tumorske označevalce, in so rezultati pri zdravniku v največ 2 tednih.

9. Čemu bodo služili izvidi preiskave?

Rezultati bodo služili zgodnjemu odkrivanju bolezni, razlikovanju med rakasto in benigno boleznijo, potrditvi diagnoze, postavitvi stadija bolezni, določanju prognoze, spremljanju uspešnosti zdravljenja, odkrivanju ponovitve bolezni.